

Specialcenter Sigrid Undset

Seksualpolitik

Indholdsfortegnelse

<u>Seksualpolitik for Specialcenter Sigrid Undset</u>	3
<u>Seksualitet - definition</u>	3
<u>Undervisningsministeriets fællesmål:</u>	4
<u>Inspiration til undervisningen i faget med henblik på Specialcenter Sigrid Undset's elever:</u>	5
<u>Fagligt indhold</u>	7
<u>Regler for personalet</u>	11
<u>Vejledning vedr. elevers adfærd af seksuel karakter</u>	11
<u>Handleplan ved mistanke eller viden om seksuelle overgreb</u>	12
<u>Forældresamarbejde</u>	12
<u>Skærpet underretningspligt</u>	13
<u>Tavshedspligt</u>	13
<u>Værdispringsreglen - videregivelse af oplysninger</u>	13

Seksualpolitik for Specialcenter Sigrid Undset

Alle elever i den danske folkeskole skal modtage seksualundervisning

Alle mennesker har en seksualitet – handicap eller ej. I Specialcenter Sigrid Undset lægger vi derfor vægt på at have et seksualansvarligt miljø, hvor der er åbenhed, anerkendelse og respekt for eleverne og deres forskelligheder, også når det gælder deres seksualitet.

Eleverne i Specialcenter Sigrid Undset kan have svært ved at forstå og efterleve almindelige normer om seksuel adfærd, hvorfor det er vigtigt at støtte disse elever i at få ansvarlige og hensigtsmæssige adfærdsnormer.

I undervisningen kan indgå emner som kropsbevidsthed, grænser, følelser, forelskelser, prævention, forplantning samt hensigtsmæssig og uhensigtsmæssig seksuel adfærd.

Det er personalets pligt at vurdere, guide, handle på uhensigtsmæssig adfærd, både hvad angår den individuelle elev, eller samkvem imellem elever. Ligesom der også påhviler et ansvar om at beskytte andre elever for krænkende adfærd af seksuel karakter. Skolen kan efter behov henvise en elev til en seksualvejleder.

Seksualitet - definition

Seksualitet er en integreret del af ethvert menneskes personlighed. Den er et basalt behov og et aspekt af det at være menneske, som ikke kan adskilles fra andre aspekter i livet.

Seksualitet er så meget mere. Det er, hvad der driver os til at søge efter kærlighed, varme og intimitet. Den bliver udtrykt i den måde, vi føler, bevæger os på, rører ved og bliver rørt ved. Det er lige så meget dette at være sensuel som at være seksuel.

Seksualitet har indflydelse på vores tanker, følelser, handlinger og samhandlinger - og derved på vores mentale og fysiske helse. Og da helse er en fundamental menneskeret, så må også seksuel helse være en basal menneskeret (WHO - 1986)

Undervisningsministeriets fællesmål:

- Sundhed- og seksualundervisning og familiekundskab

Specialskolerne skal, som alle andre skoler leve op til de målretninger, undervisningsministeriet har beskrevet i "Fælles mål 2009, sundhed- og seksualundervisning og familiekundskab" (Fællesmål SSF) Specialskolerne skal dog tilpasse undervisningen til de enkelte elever og har derfor mulighed for at differentiere undervisningen efter elevernes behov

Fælles mål SSF er delt ind i trinmål for 3., 6. og 9. klasse, hvor den beskriver hvilke kundskaber og færdigheder eleverne skal have tilegnet sig efter de tre klassetrin. For at komme godt i gang med undervisningen kan man eventuelt dele undervisningen op i temaer. En opdeling i temaer kan gøre det nemmere at overskue, om man har været rundt omkring de forskellige emner i fælles mål SSF.

0.-3. klasse

Trinmål for 0.-3. klasse lyder bl.a. således:

- Lytte til egen krop og dens reaktioner
- Fortælle om kønsroller og forskellige måde at udleve tilstedeværelsen i eget køn.
- Fortælle om egne grænser og acceptere andres grænser
- Fortælles om, hvad følelser er og hvordan man håndterer egne/ andres følelser.
- Samtale om betydning af omsorg og nære relationer

4.-6. klasse

Trinmål for 4.-6. klasse lyder bl.a. således:

- Kende til fysiske og psykiske forandringer i forbindelse med puberteten
- Diskutere kønnets udlevelse og betydning for egen udvikling og klassens sociale liv
- Aflæse og begrunde følelsesmæssige reaktioner
- Opnå indsigt i forskellige former for bolig- og familieformer, herunder familieformer som i normmæssig forstand adskiller sig fra far/mor/børn stereotypen.
- Vurdere egne og andres positive og negative deltagelse i sociale netværk
- Fortælle om de mest udbredte kønssygdomme.
- Drøfte den digitale dannelse på nettet, herunder forebyggelse af digitale krænkelser mellem eleverne eller mellem eleven og en udefrakommende part. Lære eleverne om hvorledes man deler ex. billeder eller videoer af sig selv og eller andre, seksuel karakter eller ej.

7.-9. klasse

Trinmål for 7.-9. klasse lyder bl.a. således:

- Beskriv fysiske og psykiske faktorer og diskutere deres samspil og indvirkning på sundhed og seksualitet
- Forstå og forholde sig til sociale og samfundsmæssige påvirkninger af identitet, kønsroller og seksualitet, herunder betydningen af kulturelle normer, medier og venner
- Drøfte den digitale dannelse på nettet, herunder forebyggelse af digitale krænkelse mellem eleverne eller mellem eleven og en udefrakommende part. Lære eleverne om hvorledes man deler ex. billeder eller videoer af sig selv og eller andre, seksuel karakter eller ej
- Gøre rede for, hvordan følelser og kærlighed har betydning for sundhed, seksualitet og familieliv
- Diskutere sundhed, seksualitet og familieliv i historiske, globale og internationale perspektiver
- Diskutere, hvordan negative konsekvenser af seksualitet kan undgås, herunder ufrivillige graviditeter eller fødsler, kønssygdomme eller fertilitetsproblematikker som følge heraf.
- Prævention

Inspiration til undervisningen i faget med henblik på Specialcenter Sigrid Undset's elever:

Emner

Det er meget individuelt fra klasse til klasse og elev til elev, hvilke emner de er motiveret for at arbejde med og udviklingsmæssigt kan relatere sig til. Derfor er der samlet en palet med emner til alle elever og niveauer således, at man som fagperson kan danne sig et overblik over emner, der sandsynligvis vil blive relevante for eleverne gennem deres skoleforløb.

Fagligt stof/fakta: kropsbevidsthed, kønsforståelse, kønssygdomme, præventionsmidler, anatomi, pubertet, graviditet, forplantning, abort, hygiejne, myter.

Følelser og tanker: venner, familie, kærester, kønsroller, stemningsafslæsning, omsorg, sex, seksualitet, onani, orgasme, første gang, forelskelse, lyst, fantasi, porno, erogene zoner, seksuel lavalder, grænsesætning (at sige "JA" og "NEJ") myter

Emner efter klassetrin

De relevante emner for seksualundervisning er nedenfor opdelt på klassetrin som hjælp til at fagpersoner bedre kan få et billede af, hvilke emner de unge oftest er interesserede i/der er mest relevante på de forskellige klassetrin. Det skal her understreges, at der kan være stor forskel på de enkelte klasser, så undervisningen i det enkelte tilfælde selv må vurdere klassens/elevens niveau og interessefelter og planlægge undervisningen ud fra dette.

0.-2. klasse

Fagligt stof/fakta: Kropsbevidsthed, hygiejne, kønsforståelse, forplantning

Følelser og tanker: Venner, familie, kønsroller(dreng-pige), grænsesætning, stemningsaflysning, omsorg

3.-4. klasse

Fagligt stof/fakta: Kropsbevidsthed, hygiejne, kønsforståelse, forplantning

Følelser og tanker: Venner, familie, kønsroller(dreng-pige), grænsesætning, stemningsaflysning, omsorg

5.-6. klasse

Fagligt stof/fakta: Kropsbevidsthed, hygiejne, forplantning, pubertet, sexsygdomme (de mest almindelige) digital dannelse

Følelser og tanker: Venner familie, kønsroller, grænsesætning, kærester, seksualitet

7. klasse

Fagligt stof/fakta: Pubertet, menstruation, graviditet, prævention, sexsygdomme, anatomi, hygiejne. Digital dannelse

Følelser og tanker: Kæreste, forelskelse, første gang, lyst, fantasi, onani, orgasme, sex, seksualitet, erogene zoner, porno (kort), seksuel lavalder, grænsesætning, kønsroller, myter

9.- 10. klasse

Fagligt stof/fakta: Pubertet (kort), menstruation, graviditet, abort, prævention, sexsygdomme, anatomi, hygiejne. Konsekvenser af uønsket graviditet og/eller fødsel.

Følelser og tanker: Kæreste, forelskelse, første/anden/tredje gang, lyst, fantasi, onani, med hvad/hvordan – hvad skal man bruge af remedier – go's eller no go's?, orgasme, sex, seksualitet, erogene zoner, porno, seksuel lavalder, grænsesætning, kønsroller, myter.

Fagligt indhold

Fagligt indhold

Som inspiration til, hvad de enkelte emner kan indeholde, og hvilke spørgsmål, man med fordel kan stille eleverne, er de enkelte emner oplyst nedenfor med forklaringer og spørgsmål tilkoblet.

Kønsforståelse

- Hvad er forskellen på kønnene, hvordan ved man om man føler sig tilpas med sit køn?
- Hvordan kan man se forskel på kønnene?
- Hvorfor er der forskel på kønnene?

Forplantning

- Hvor kommer børnene fra?
- Hvordan laver man børn?
- Hvem kan få børn? Kan alle få børn?
- Hvad vil det sige at være gravid?
- Hvor lang tid er man normalt gravid?
- Hvordan undgår man at blive gravid?

Venner

- Hvad er en ven?
- Hvordan bliver man venner?
- Hvordan er man en god ven?
- Hvorfor bliver man nogle gange uvenner?
- Hvordan kan man blive gode venner, efter man har været uvenner?

Familie

- Hvad er en familie?
- Kan der være forskel på, hvordan familier ser ud?
- Hvad vil det sige, at man er i familie med nogen?

Kropsbevidsthed

- Hvad er en krop?
- Hvordan ser en krop ud/hvilke dele består den af? (lav omrids af hænder, fødder, krop)
- Hvordan ser min krop ud? (hårfarve, øjenfarve, højde, vægt)
- Hvad sker der med kroppen, når man bliver glad/sur/gal/ked af det/genert/flow/forelsket/jaloux?

Omsorg

- Hvad vil det sige, at man godt kan lide et andet menneske?

- Hvordan kan man vise andre, at man godt kan lide dem?
- Hvorfor er det rart, at andre viser, at de godt kan lide en?

Stemnings aflæsning

- Hvilke former for humør kan man være i?
- Hvordan kan man se på andre, hvilket humør de er i?
- Hvorfor er det godt at kunne aflæse andre humør?
- Kan man påvirke hinandens humør?

Pubertet

- Kroppen forandringer- udvikling af kønshår, behåring i armhulerne, skæg, stemmeleje, bryster, menstruation, sædafgang, humørsvingninger

Anatomi

- Funktionen af æggeleder, æggestok, mødom, testikler, bitestikler, sædleder osv.

Menstruation

- Cyklus, hvordan fungerer den? (varighed, blødning, ægløsning)
- Håndtering af menstruation, noget om bind, tamponer, måske praktiske øvelser med at sætte et bind fast i trusserne

Graviditet

- Hvornår kan man blive gravid (og hvornår er der størst sandsynlighed i cyklus)?
- Hvordan kan man blive gravid?
- Hvordan kan man undgå at blive gravid?
- Hvornår/hvordan kan man finde ud af, om man evt. er blevet gravid?
- NØDPRÆVENTION

Abort

- Aldersgrænse (med og uden forældrenes samtykke)
- Nødprævention
- Hvor lang frist har man i et graviditetsforløb til at beslutte en abort?
- Medicinsk og kirurgisk abort
- Hvad skal man tænke på, når man overvejer en abort (fysiske/psykiske men)

Hygiejne

- Hvorfor skal man vaske hænder, før man skal spise og efter toilet besøg?
- Hvordan gør man som regel, når man går i bad?
- Hvor ofte skal man gå i bad, bruge deodorant og skifte sit tøj?
- Hvordan vasker man sig rigtigt, når man bliver voksen?

Seksuelle lavalder

- Hvad er den seksuelle lavalder i Danmark og hvorfor har vi en seksuel lavalder?

Orgasme

- Hvad er en orgasme?
- Hvordan kan man få en orgasme?
- Hvilke hjælpemidler kan man bruge til at få en orgasme?
- Hvilke former for orgasme findes der?

Onani

- Hvorfor onanerer man?
- Hvor mange onanerer?
- Kønsspecifik onani
- Hvor må man onanere?
- Hvornår må man onanere?

Erogene zoner

- Hvad er erogene zoner?
- Hvor findes de på det specifikke køn
- Hvad kan man bruge dem til?

Kærester

- Hvorfor får man en kæreste?
- Hvad "kan" en kæreste, som en ven ikke kan?
- Hvordan får man en kæreste?
- Hvornår er man kærester?
- Hvordan er man kærester?
- Er der forskel på hvorfor piger og drenge er kærester?
- Troskab - Illustrer f.eks. med historie/dilemma: En af mine venner var i byen med sin ven og dennes kæreste, han bliver dårlig, gik hjem og så begyndte min ven at kysse med kæresten osv. Hvad ville I gøre/forsætte historien?
- Hvordan slår man op med en kæreste?
- Hvorfor slår man op med en kæreste?

Forelskelse

- Hvad vil det sige at være forelsket?
- Hvordan ved man, at man er forelsket?
- Er det altid godt at være forelsket?
- Hvordan ved man, om den, man er forelsket i, også er forelsket i en selv?

Første gang (Samleje)

- Hvad er en god første gang?
- Hvor?
- Med hvem?

- Hvordan?
- Hvornår?
- Hvornår må man egentlig have sex? Hvorfor?
- Hvad er sex?
- Hvorfor har man sex?
- Hvor har man sex?
- Hvad tænder man på?

Forskellige former for sex

- Nævn forskellige former for sex (forskellige stillinger) præferencer (gruppesex, oralsex osv.)
- Hvad er normalt/unormalt?
- Hvad er lovligt? Hvorfor?
- Hvad er ulovligt? Hvorfor? (voldtægt, incest, pædofili osv.)

Seksualitet - homo -, hetero -, trans -, bi - LGTBQ

- Hvilke former for seksualitet findes der? Definer dem
- Hvorfor?

Lyst

- Hvad er lyst?
- Hvordan ved man, om/hvornår man har lyst til at kysse, kæle, nusse, dyrke sex
- Hvordan kan man se på ens partner, om han/hun har lyst?
- Har man altid lyst til det samme eller ændrer ens lyst sig? Hvorfor/hvorfor ikke?

Fantasi

- Hvorfor fantaserer man?
- Hvad kan man bruge fantasien til ifm. sex?
- Skal man altid udleve sine seksuelle fantasier? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Skal man fortælle sin partner om sine seksuelle fantasier?

Porno

- Hvorfor ser nogen porno?
- Hvad er godt ved porno?
- Hvad er det negative ved porno?
- Hvilken indflydelse tror I, porno har på unges seksualitet?
- Er der forskel på den måde drenge og piger bruger porno?
- Hvor mange ser porno?

Grænsesætning

- Hvor tæt må/kan man fysisk komme på et andet menneske uden at overskride den andens intimsfære? (fremmede, bekendte, venner, familie, kærester)
- Hvad kan man gøre, hvis en anden person kommer for tæt på? (kropsligt, verbalt)
- Hvordan siger man ja til sex?

- Hvordan siger man nej til sex?
- Er det ok at sige nej til sex med en kæreste?
- Hvordan får man sagt, hvis man kun vil dyrke sex med kondom? Hvordan ved man, hvad man gerne vil/ikke vil ift. sex

- Seksuelle overgreb
- Hvad er et seksuelt overgreb?
- Hvordan kan man undgå et seksuelt overgreb? Hvordan siger man nej til et overgreb?
- Hvad skal man gøre, hvis man har været udsat for et overgreb? Hvem skal man snakke med?
- Hvem kan hjælpe?
- Hvordan kan man undgå selv at begå et overgreb?

Regler for personalet

Eleverne modtager seksualundervisning efter folkeskoleloven og kan ikke fritages for denne undervisning. Der må bruges erotisk materiale i undervisningen, hvis dette skønnes hensigtsmæssigt.

- Elever under 15 år må kun modtage seksualundervisning og vejledning
- Medmindre andet er aftalt med ledelsen, må der ikke forekomme seksualoplysning
- Personalet har pligt til at orientere kolleger og evt. forældre om observationer og uhensigtsmæssig seksuel adfærd blandt eleverne.
- Personalet må/skal ikke finde sig i sexchikane, dvs. grænseoverskridende handlinger fra elever.
- Personalet skal være bevidst om egen seksuel udstråling ved f.eks. påklædning, specielt i forhold til skolens ældre elever.
- Personalet skal være åbne og imødekommende i samtalen om følelser, kærester, sex osv.
- Personalet skal ikke være moraliserende i forhold til seksualitet
- Personalet, der samarbejder om eleverne, skal vejlede dem i at lære og forstå hvad der er rigtig og forkert.
- Specialcenter Sigrundset er bevidste om, at der kan forekomme situationer i forbindelse med personlige plejeopgaver, som kan være udfordrende for både for elever/børn samt personale, hvor personlige grænser udfordres for den enkelte.
- Alle plejeopgaver løses med eleven/barnet i centrum.
- Vi ønsker at løse problemstillinger i dialog
- Vi er bevidste om særlige hensyn i forbindelse med religion og seksuel overbevisning.
- Det er vigtigt at definere, at alt personale indgår i plejeopgaver uanset faglighed og køn

Vejledning vedr. elevers adfærd af seksuel karakter

Personalet i Specialcenter Sigrundset skal være åbne i forhold til at støtte eleverne i at udvikle forståelse og hensigtsmæssig adfærd vedr. seksualitet. For mange elever på Specialcenter

Sigrund Undset er det naturligt, at de ønsker sig en kærester. Alle voksne, der samarbejder om eleverne, skal vejlede dem i at lære og forstå, hvad der er rigtig og forkert i forskellige situationer og hjælpe dem med at få kendskab til egne og andre grænser. Hvis elever på skolen finder sammen og bliver kærester, er det vigtigt at inddrage forældrene og tage dem med på råd i forhold til de rammer, de unge mennesker skal navigere i - både på skolen og i fritiden.

Eksempler på regler for eleverne kan være:

- Eleverne skal lære, at man ikke offentligt står og tungekysser - korte kys til goddag og farvel kan være ok
- Man berører ikke hinandens kønsdele eller andre intime zoner offentligt
- 'bollelege' må ikke foregå på skolen uanset om man er påklædt eller ej.
- Eleverne skal lære at det er vigtigt at sige fra/stop, hvis deres grænser overskrides.

Handleplan ved mistanke eller viden om seksuelle overgreb

Ved mistanke om seksuelle overgreb på en elev uden for skoletiden kontaktes ledelsen og der tages stilling til, om der skal skrives en underretning til Kalundborg Kommune. Har nogen mistanke om, at en anden elev eller personale har begået overgreb på en elev i skoletiden/ eller under ophold på skolens område, skal man:

1. Sikre, at skadelidte og skadevolder er ved kendt personale.
2. Straks kontakt ledelsen. Det aftales, hvem der kontakter de øvrige implicerede, forældre, plejeforældre og hvilke tiltag der i øvrigt skal foretages'
3. Sikre at væsentlige beviser ikke går tabt. Evt. kontaktes sygehus eller Center for Voldtægts-ofre.
4. Overvej politianmeldelse i samarbejde med skoleledelsen.
5. Overvej, om der kan være fare for nye overgreb her og nu
6. kriseberedskab, debriefing af personale og eller psykologisk bistand til skades lidte eller andre implicerede.

Hvis et personale bliver udsat for et seksuelt overgreb fra en elev, kontaktes ledelsen straks. Ledelsen er ansvarlig for koordinering i disse vanskelige sager og for at love og regler bliver overholdt.

- Hvis der foregår overgreb mellem elever på skolen, tages der umiddelbart efter kontakt til forældre herom. Personalegruppen orienteres efter gældende retningslinjer.

Forældresamarbejde

Forældrene skal ved mødet med Specialcenter Sigrund Undset informeres om skolens seksualpolitik og i konkrete sager samarbejde om fælles handlinger omkring elevens seksualitet. Vi er imødekommende overfor henvendelser fra forældrene og åbenhed i samarbejdet mellem personale og forældre kan være medvirkende til, at eleven får bedre mulighed for at udleve sin seksualitet indenfor de beskrevne rammer.

Skærpet underretningspligt

Hvis du har mistanke om, at et barns mistrivsel kan skyldes seksuelt overgreb, skal du underrette kommunens socialforvaltning. Alle offentlige ansatte på børn- og ungeområdet har skærpet underretningspligt. Ifølge serviceloven skal du underrette kommunen, hvis de får kendskab til forhold, der giver formodning om, at et barn eller en ung under 18 år har behov for særlig støtte. Underretningspligten er personlig. Det betyder, at du pligt til at lave en underretning, også selv om din leder ikke er enig i din vurdering eller bekymring. Formålet med underretningen er at sikre hurtig hjælp til barnet og familien, hvis der er behov for det. Underretningen dokumenterer faktiske forhold og er et arbejdsredskab i sagsbehandlingsprocessen.

Reglerne om underretningspligt og skærpet underretningspligt fremgår af serviceloven § 153 og 154

Læs mere på www.forebygovergreb.dk under "Reager på mistanke". Her finder du også et underretningsskema.

Tavshedspligt

Fagpersoner er underlagt særlige regler for tavshedspligt. Tavshedspligt betyder ikke, at man har pligt til at være tavs - men at man skal have tilladelse til at tale.

Ifølge forvaltningslovens § 27 har enhver, der virker eller har virket i offentlige tjenester eller hverv, tavshedspligt med hensyn til fortrolige oplysninger. Det gælder fx væsentlige sociale problemer, helbredsforhold, misbrug, seksuelle forhold, strafbare forhold, religiøse, politiske og foreringsmæssige forhold.

Værdispringsreglen - videregivelse af oplysninger

Som fagperson er du underlagt tavshedspligten, men i særlige tilfælde har du ifølge forvaltningsloven §28, stk. 2 mulighed for at bryde tavshedspligten. Dette kaldes "værdispringsreglen". Værdispringsreglen træder i kraft, når videregivelse af oplysninger overstiger hensynet til de interesser, der begrunder hemmeligholdelsen, herunder hensynet til den, oplysningerne angår.

I vejledning om tavshedspligt af 2006 nr. 86 punkt 7 beskrives værdispringsreglen således: "Denne undtagelse har fået betegnelsen "værdispringsreglen", fordi der skal foretages en afvejning af på den ene side den interesse, som den oplysning vedrører, har i, at oplysningen hemmeligholdes, og på den anden side karakteren og betydningen af de private eller offentlige interesser, der kan begrunde, at oplysningen videregives til en anden forvaltningsmyndighed."

Undtagelser, hvor det kan tillades at omtale en persons private liv:

- Hvis der er samtykke
- Hvis der er forhold, der gives lovhjemmel til at bryde tavshedspligten (fx underretningspligten for børn og unge)

- Hvis videregivelse af oplysninger overstiger hensynet til ikke at videregive oplysningerne (fx for at kunne tage tilstrækkeligt vare på en elev)
- Hvis oplysningerne er nødvendige for sagens behandling

Det er tilladt at videregive relevante oplysninger inden for samme forvaltning, men på tværs af forvaltningen skal der være samtykke fra den eller de personer, oplysninger vedrører.

